

HAYAT

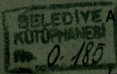
AYDA BİR ÇIKAR FİKİR ve EDEBİYAT MECMUASI

YENİ TERTİP: № 1. İKİNCİ KÂHUN 1930

*Yapanlar, doğuranlar, yaradanlar
yalnız nikbinler, idealistlerdir.
Bedbinler doğuramaz, hayatı idame
edemez, Tarihi doğuramaz.*

MÜNDERECAT

1 — Başlangıç. 2 — Osmanlı devrinin tarihi. 3 — Fatih ve Namık Kemal. 4 — Tanzimattan cumhuriyete. 5 — Napoléon Bonapart ve Göthe. 6 — Bey Efendiler (Hikâye). 7 — Münekkidin vazifesi. 8 — Beynelmîl Darülfünunlular mahallesini. 9 — İyi bir Berehmenin hikâyesi. 10 — Harf inkılâbımız ve istenoğrafi ihtiyacı. 11 — Copula, mevcut olmak fili. 12 — İktisadî bir mütearife. 13 — İnkılâp ve biz kadınlar. 14 Arapça ve farisîden aldığımız kelimeler hakkında tedkikat. 15 Kitabiyat (Fuzulî) 16 — Faal nüfus istatistigi.

İdare eden: CELÂL NURİ

İSTANBUL, DEVLET MATBAASI

NUSHASI: 20 K.

Faal nüfus

İnsanlar faal ve gayrifaal olmak üzere ikiye bölünebilir: Müstahsiller ve müstahsil olmıyanlar.

İlkin hesaptan iş göremiyecekleri, çocuklarla çok ihtiyarları çıkarmalı. İkinci bir tarh ameliyesine daha ihtiyaç var: Ev kadınları, irat sahipleri, mütekaitler. Kezalik muhtelif müesseselerde leyli olanlar da hesaba dahil değildirler.

Şu rakamları bir bulgar vesikasından aldığımız için iptida Bulgaristan-daki faallerin miktarından başlayacağız. Bulgarların yüzde 53,6 sı faaldir, yani umum nüfusun 2,198,809 u.

En faal millet Letonya: yüzde 60,9.

Fransa: 55,9.

Avusturya: 55,1.

Bu hesaplar tahlil edilince erkeklerin kadınlardan daha faal oldukları görünmektedir. Meselâ Bulgaristanda erkeklerin yüzde 58,9 u, kadınların ise 48,4 ü çalışıyor.

İstatistikleri yapılan bazı memleketlerde nisbet şu imiş: Kadın faalliyeti: Lehistan 45,1; Fransa 42,3; Finlândiya 37,1; Almanya 35,6; İsveçre 31,4; İspanya 9,9; Kanada 11,5; Cenubi Afrika İttihadı 12; Amerika'nın birleşmiş devletleri 17,1; Felemenk 18,3.

Acaba bu son memleketlerde refahiyet o derece çok mu ki kadınların çalışmalarına ihtiyaç kalmıyor? yahut kadınlar için iktisadî ve içtimaî hayat pek güç mü?

Erkek sâyi istatistikleri:

Fransa erkeklerinin yüzde 71,1 i çalışıyor.

İtalya: 68,9.

Almanya: 68.

Büyük Britanya: 67.

En az faaliyet: Cenubi Afrika: 57,7.

Finlândiya: 59,9.

Bulgaristan: 58,9.

Bu erkek halk Bulgaristanda ne ile uğraşıyordu? Çiftçilik: 82,4.

Erkeklerinin en ziyade çiftçilik ettikleri yer, dünyada Bulgaristandır. Ondan sonra Rusya: 80,5; Lehistan: 76,2; Finlândiya: 70,4; Norveç: 58,3; İtalya: 55,7; İngiltere: Yalnız 7,8; Avustralya: 22,7; Felemenk: 23,6; İsviçre: 26; Amerika: 26,3.

San'atlerin işgal ettiği nüfusa geliyoruz:

Bulgaristan, yüzde: 8,1.

Rusya: 7,9.

Lehistan: 9,4.

Finlândiya: 13,1.

İspanya: 14,6.

Macaristan: 18,5.

İngiltere: 51,3.

Belçika: 46,5.

İsviçre: 44,3.

Almanya: 39,1.

Ticaret acaba ne kadar insan işgal ediyor? Bulgaristan, yüzde yalnız:4.

Rusya: 3,7.

İspanya: 5,7.

Finlândiya: 6,1.

Macaristan: 9,5.

Çekoslovakya: 10,1.

İsveç: 14,3.

Avustralya: 24,5.

İngiltere: 22,2.

Felemenk: 21,3.

Kanada: 20,2.

Norveç: 19,7.

Ordu ve donanmaların işgal ettiği insanlara ait bazı rakamlar:

Lehistan: 2,6.

Çekoslovakya: 2,1.

Belçika: 2,1.

Macaristan: 2,1.

Fransa: 2.

Bu kabil faal adamları pek cüz'î olanlar Bulgaristan: 1,6; Finlândiya: 0,2; İsviçre: 0,2; Norveç: 0,3; Almanya: 0,3; Avustralya: 0,4. Kanada, Amerika, Cenubî Afrika: 0,5; İsveç, Felemnk, Danimarka, Avusturya: 0,7; İngiltere: 1,1.

Devlet memuriyet ve hizmetleri muhtelif memleketlerde şu miktar nüfusu işgal etmektedir, yüzde hesabı ile: Bulgaristan: 2,8.

Rusya: 2,7.

Lehistan: 2,4.

C. Afrika: 11,2.

Kanada: 8,9.

Avustralya: 8,4.

Felemenk: 7,4.

Belçika: 6,9.

İsviçre: 6,6.

İngiltere: 6,2.

Ev işleri ve kendi işleri ile uğraşan nüfusun hesabı, yüzde hesabile:

Bulgaristan: 0,7.

İsveç: 6,1.

Norveç: 7,4.

İngiltere: 7,5.

Felemenk: 8,1.

Avustralya: 9,1.

Danimarka: 9,9.

* * *

Bu rakamları bilmek son derecede faidelidir. Başvekil İsmet Paşa Hazretlerinin himmeti ile tesis edilen merkezî istatistik umum müdürlüğü, çok şükür, nüfus tahririni ikmal etti. Faaliyeti orada kalmadı, yavaş yavaş memlekete ait bütün rakamları toplayıp muntazaman neşrediyor.

Henüz faal nüfusun istatistiği yapılmamıştır; dört gözle ihaiyatımızın bu kısmını bekliyoruz. Yakında istatistiklerimizin bu kısmı intişar edecek olursa hayrette kalacağız: faal nüfusumuz pek çok! mahalle kahvehanelerini dolduran, taşıran temebeller ile bunlar bir tenakuz teşkil etmez mi? Mese'leyle şerhedelim:

Şehirlilerimiz, umum nüfusa nisbetle azdır: umum Türklerin yüzde 20,35 i şehirli, üst tarafı ise köylüdür. Şehirlerimiz ise küçüktür. Oralarda sakin halkın küllî bir kısmı da çiftçidir, yahut ziraatle alâkadardır. Vaktâ resmî cetveller bizde 2,780,102 şehirli gösteriyor ise de bu şehirlerin çoğu büyücek köylerdir. 5,000 den 10,000 nüfusa kadar tam 79 şehrimiz var; bunların da dokuzu vilâyet merkezidir!

Demek ki mes'ele yalnız faal nüfusu bulmakla da tavazzuh etmiyor. Bir de faaliyetin derecesini bilmeli ki bu ciheti nüfus istatistikleri değil, iş rakamları gösterebilir.

Evet! köylümüz faaldır, eziyetli çalışır; lâkin bir metot altında ve yeni aletler, yeni bilgi ile ve birçok kolaylıklar içinde çalışmadığından sâyinden gereği gibi bir semere elde edemiyor .

Başka yerlerde ise — garpten bahsediyoruz — faal halkın sâinine nisbetle daha büyük bir kâr bırakmaktadır.

Bütün mes'ele bu sâyi daha müsmir bir hale getirmekten ibarettir.

Istatistiklerde tüccarı, san'atkârı, hatta çiftçisi az, pek az bazı memleketlere rasgeliyoruz ki oraları müreffeh memleketlerden olmak üzere maruftur. Niçin? Çünkü o diyarlarda sây daha müsmirdir ve halkın serveti vardır.

Memleketimizde istatistiklerin inkişafını bekleriz. Eğer elimizde faal erkek ve kadın nüfusunun, ve, milletin ziraat, san'at, ve ticaretten elde ettiğinin müspet rakamları bulunsa idi faaliyeti içtimaiyemizi tanzime yarıyacak neticeler ve hükümler çıkarmak mümkün olurdu.

Hükûmet, bütün faaliyetini tanzimde istatistiğin pek büyük bir rehber olacağını bildiğinden bu hususa ehemmiyet atfetti. Altı asırlık Osmanlı Devletinin beceremediği nüfus tahririni kolaylık ve kat'iyetle yapabildi.

Temenni ederiz ki yakın zamanda istatistik müessesemiz içinde kendimizi göreceğimiz bütün cetvelleri neşre muvaffak olur.

Mes'ul müdür : F. Nafiz